

Kartupeļu nozares ziņojums

Biedrība
KARTUPEĻU AUDZĒTĀJU un PĀRSTRĀDĀTĀJU SAVIENĪBA
Aiga Kraukle
Valdes priekšsēdētāja
Rīga, 30.10.2013.

Saskaņā ar Latvijas Republikas Zemkopības ministrijas un SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs”
2013. gada 28. janvārī noslēgto līgumu Nr. 2013/15, aktivitāte „Nozares ekspertu ziņojumi”
Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Biedrības mērķi

- Apvienot kartupeļu ražotājus, pārstrādātājus, lai koordinētu biedrības biedru savstarpējo darbību kopīgu interešu aizstāvēšanai.
- Veicināt sadarbību, tirgus attīstību un iekšējā tirgus aizsardzību.
- Pārstāvēt savu biedru intereses attiecībā ar valsts varas, pārvaldes un citām institūcijām Latvijā un ārzemēs, kuru darbība ietekmē biedrības biedru intereses.

Nozīme un vieta lauksaimniecībā

- Kartupeļi ir pasaulē ceturtnā izplatītākā lauksaimniecības kultūra pēc rīsiem, kviešiem un kukurūzas.
- Pēc lauksaimniecības galveno nozaru produkcijas vērtības Latvijā kartupeļi pašreiz ieņem ceturto vietu pēc graudaugiem, lopbarības kultūrām un rapša.

Kartupeļu platības un kopraža

(pēc CSP datiem)

Gads	Platība, tūkst. ha	Ražība, t ha-1	Kopraža, tūkst. t
2007	40,3	15,9	642
2008	37,8	17,8	673
2009	30,0	17,5	525
2010	30,1	16,1	484
2011	29,7	16,8	499
2012	28,2	19,1	539

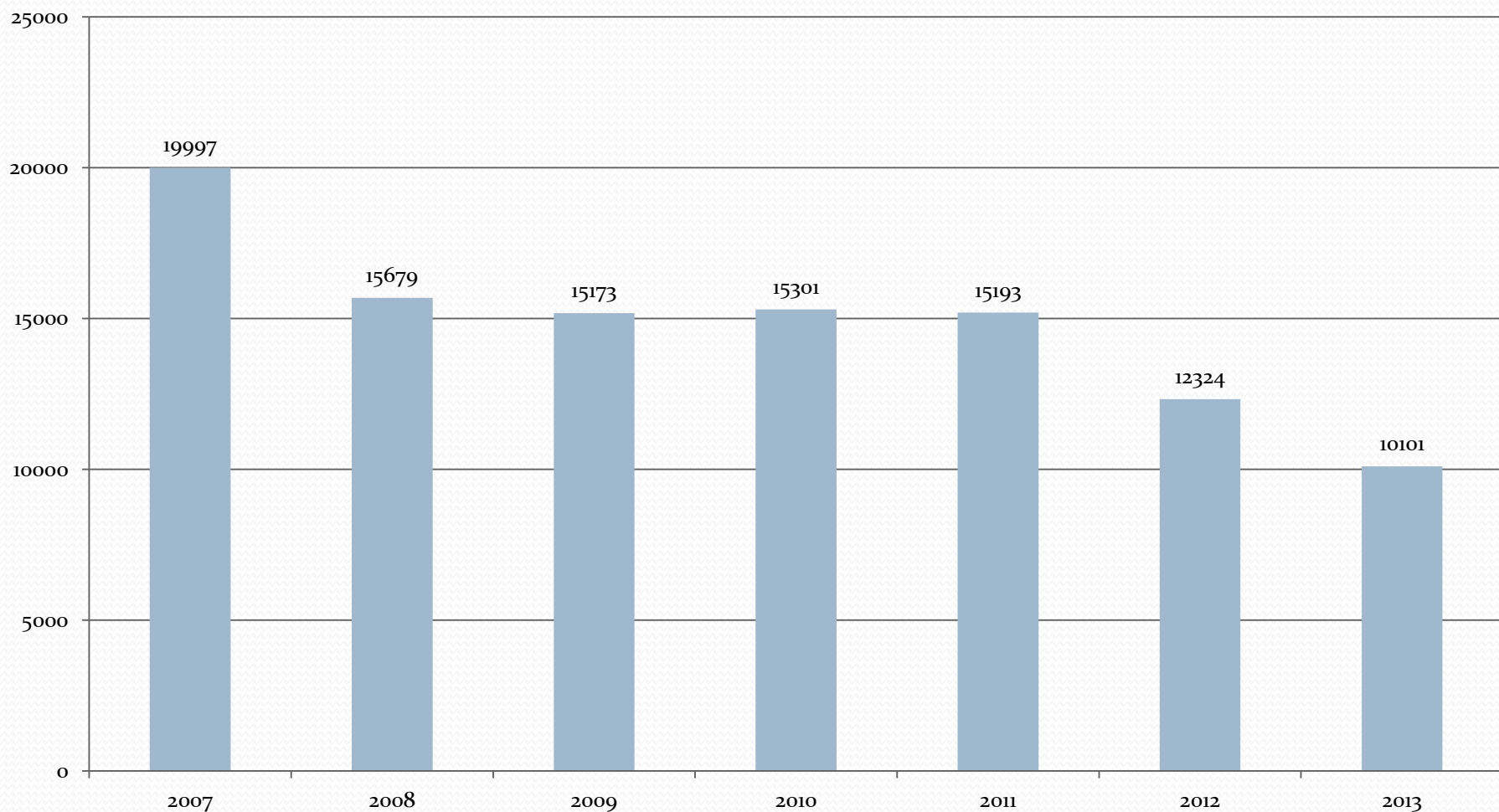

- Kartupeļu stādījumu platības Latvijā pēdējos sešos gados ir samazinājušās par 12,1 tūkst. ha, taču ražība pieaugusi par 3,2 t/ha.
- Vislielākās platības ir Ziemeļvidzemes reģionā (~17%), kur tuvumā izvietoti abi pārstrādes uzņēmumi, kā arī ap lielākajām pilsētām ar lielākām realizācijas iespējām.

Kartupeļu platības, ha

LAD deklarētās kartupeļu platības, ha

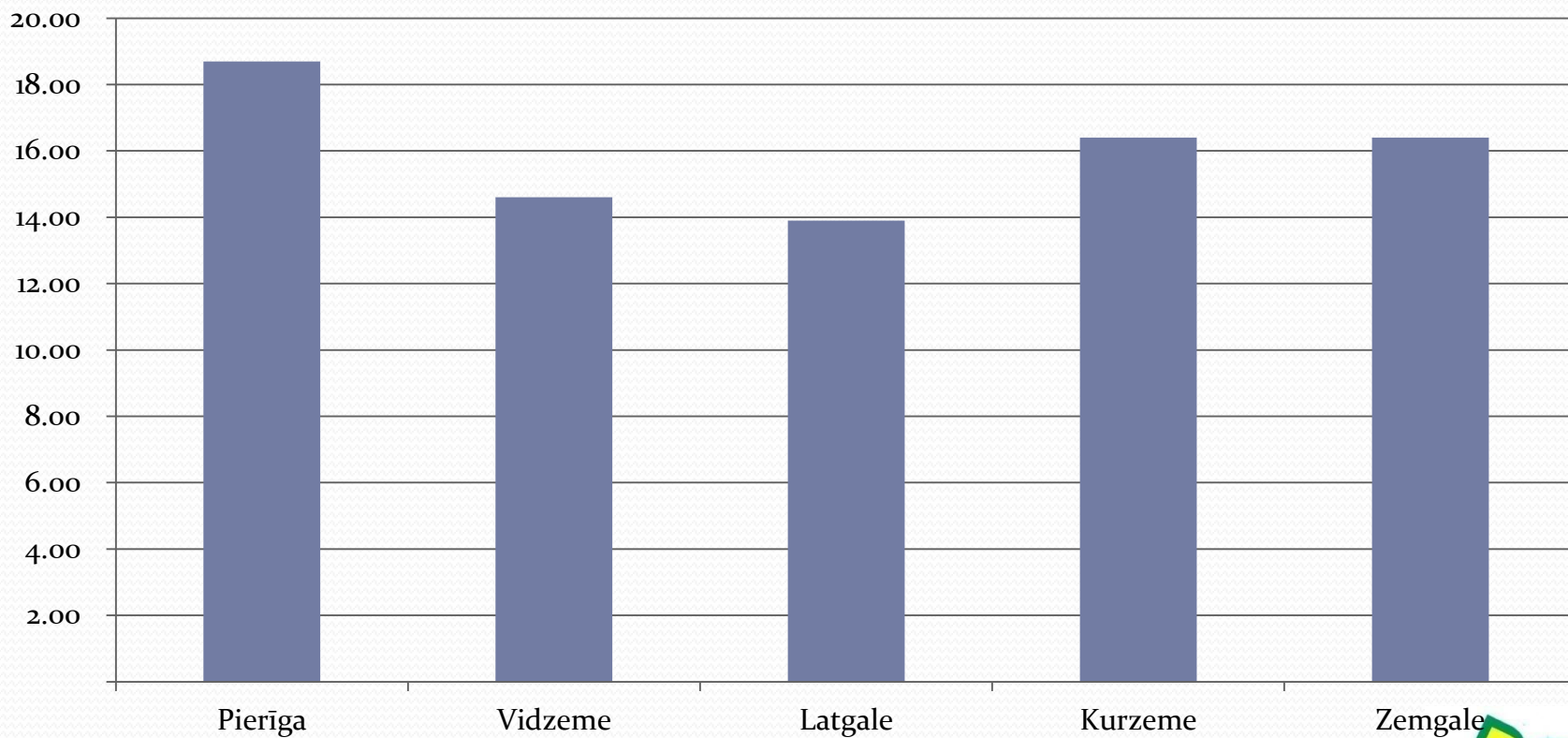

Platību salīdzinājums, CSP un LAD dati

Gads	Platība, tūkst. ha	
	CSP	LAD
2007	40,3	20,0
2008	37,8	15,7
2009	30,0	15,2
2010	30,1	15,3
2011	29,7	15,2
2012	28,2	12,3

Kartupeļu ražības pa reģioniem t/ha (pēc LVAEI datiem)

Saražotais kartupeļu daudzums uz vienu iedzīvotāju (CSP dati)

Gads	Kg uz vienu iedzīvotāju
2007	282
2008	297
2009	233
2010	216
2011	242
2012	265

Kartupeļu pārstrāde Latvijā

- AS LATFOOD

- Ādažu kartupeļu čipsi

- “Zaļā karotīte”

Sertifikāti

- BRC

- Aloja-Starkelsen SIA

- Alojas kartupeļu ciete

- “Zaļā karotīte”
- Bioloģiskā
lauksaimniecība

Sertifikāti

- BRC
- Kosher
- Bioloģiskā
lauksaimniecība

Pārstrādes apjomi

Gads	Pārstrādāts čipsos, t	Pārstrādāts cietē, t
2006	6331	12494
2007	9321	19014
2008	10870	10715
2009	10348	9402
2010	9548	10347
2011	11316	11164
2012	12595	11655

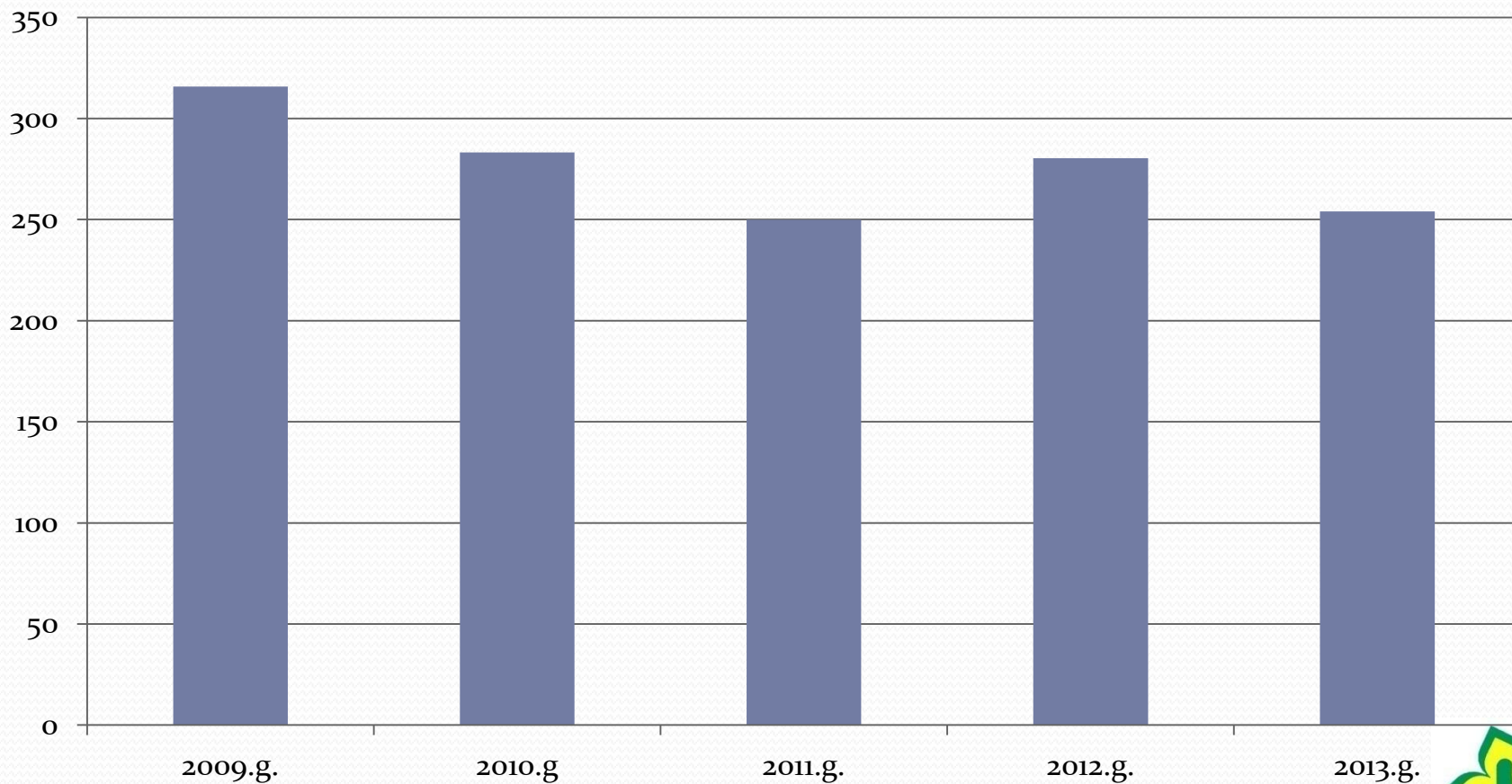
Pārstrādes kartupeļu īpatsvars

Gads	Saražoti kartupeļi pavisam, t	Pārstrādei , t	Pārstrāde kopā, %
2006	551000	18825	3,4
2007	642000	28335	4,4
2008	673000	21585	3,2
2009	525000	19750	3,8
2010	484000	19895	4,1
2011	499000	22480	4,5
2012	539000	24250	4,5

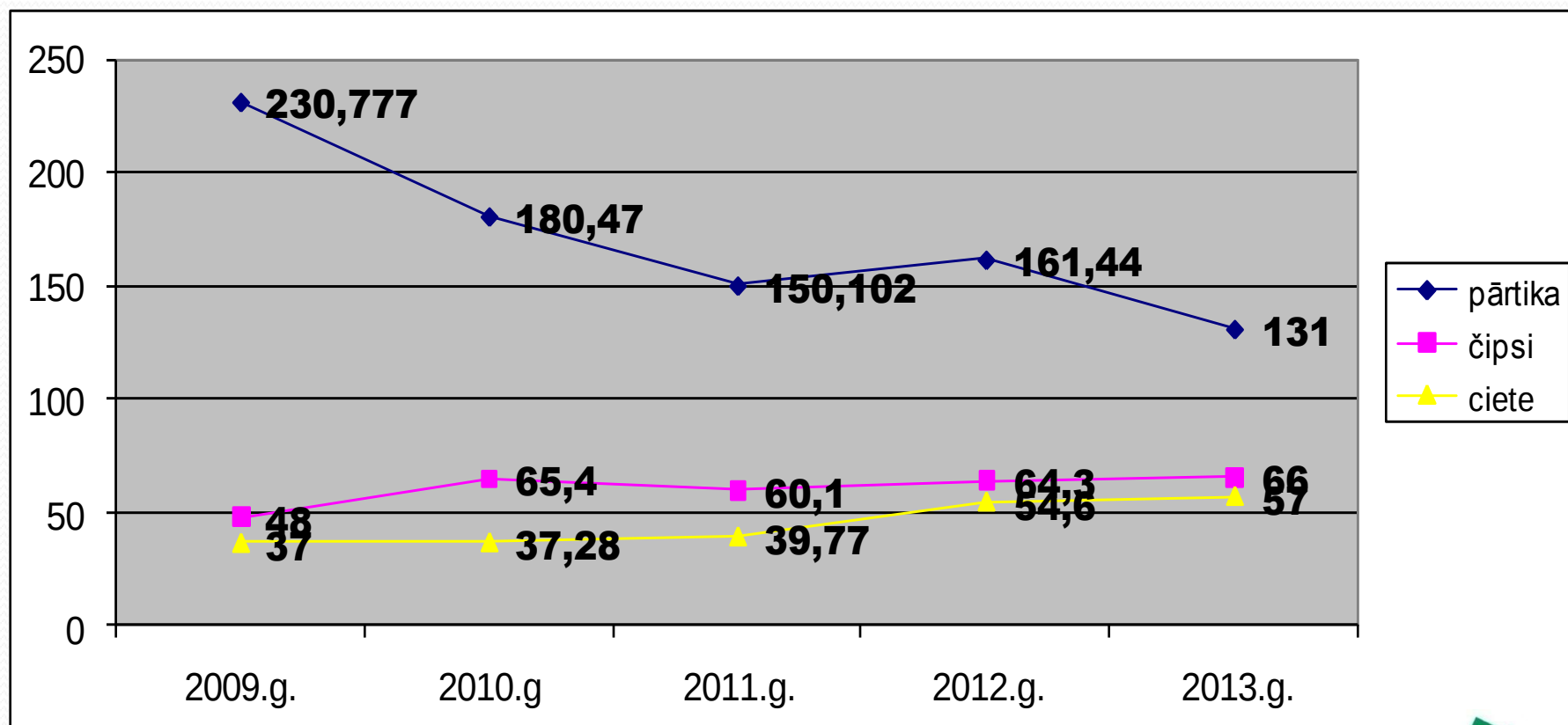

Sēklaudzēšana Latvijā

Sēklaudzēšanas platības, ha

Nodrošinājums ar sertificētu sēklu

Nodrošinājums pa izmantošanas veidiem

gads	kopā sertificēti ha	no tiem pārstrādes šķirnes, %	no tiem pārtikas šķirnes, %
2009	316,927	27	73
2010	286,02	36	64
2011	150,102	40	60
2012	161,44	42	58
2013	252,83	48	52

Stiprās puses

- Pārstrāde ar prognozējamām cenām un savlaicīgiem norēķiniem.
- Profesionalitāte -izveidojies noteikts audzētāju loks ar pietiekošam profesionālām zināšanām.
- Tehniski pietiekami nodrošināti audzētāji. Pateicoties fondu atbalstam ir atjaunots tehnikas parks un ražošanas būves.
- Kvalitatīva sēkla -saražotais sēklas materiāls ir konkurētspējīgs ar dienvidzemēm.
- Elastīga piegāde.

Stiprās puses

- Latvijā kartupeļus izaudzē ar 3x mazāku fungicīdu apjomu kā Holandē, Beļģijā, Anglijā utt.
- Konkurētspēja pasaulē ar pievienotās vērtības produktiem.

Vājās puses

- Ar cenu nevar konkurēt subsidēto Poliju u.c ES dalībvalstīm.
- Nav izveidojies bāžu tīkls kartupeļiem. Lielajos centros tikt iekšā ir gandrīz neiespējami.
- Lielveikalu cenu diktāts.
- Pārtikas tirgus attīstība praktiski nenotiek, ja nu vienīgi dažu veikalu tīkli vairāk sadarbojas ar vietējiem audzētājiem.
- Liela teikšana joprojām ir melnajam tirgum...

Vājās puses II

- Trūkst kooperācijas.
- Nav drošs un stabils tirgus pārtikas kartupeļiem, kas neveicina sēklkopības attīstību.
- Nelielajās saimniecībās joprojām zema ražība.

Iespējas

- Ilgtermiņa sadarbības līgums ar pircēju. Ražotāju apvienības varētu uzlabot situāciju. Eksports.
- Pārstrādes attīstība, jauni produkti, bioloģiskie produkti, kooperācija.
- Valsts iepirkumos nedrīkst iestrādāt noteikumus, kas diskriminē vietējo ražotāju - budžeta iestādēs tikai vietējie ražotāji.
- Krāsotā dīzeļdegviela.
- Subsīdijas par sertificētu sēklu, atbalsts cietei kā nozarei, nodokļu atlaide investīcijām.

Iespējas II

- Plašāk izmantot IT iespējas.
- Iepirkumos budžeta iestādēs priekšroka jādod vietējiem.
- Tirgus sakārtošana.
- Granti studentiem, lai atrod jaunas inovatīvas receptes, kā kartupeli nolikt uz letes garšīgu un gandrīz gatavu.
- Projekti nākošajā plānošanas periodā tehnoloģiju iegādei un noliktavu celtniecībai ar aprīkojumu.
- Ražu kāpināšana.

Draudi

- Darbaspēks arvien mazāk un dārgāks...ar graudiem daudz vienkāršāk-nezinu nevienu,kas nožēlotu,ka likvidējis kartupeļu audzēšanu.
- Akcizētā degviela kartupēļu audzētājiem-100 par maz!
- Kruizers .
- Pārtikas cenas ir diezgan nestabilas-visu nosaka raža vai neraža valstī un apkārtējā reģionā.

Draudi II

- Agresivitāte no VID, pārbaudes nenotiek pēc būtības.
- VAAD – trūkst konsultējošas sadarbības, notiek sodīšana, bet ne mācīšana. Vēlamo pieņem par obligāto.
- Neprognozējams sēklas, pārtikas kartupeļu tirgus.
- Zeme augu sekas nodrošināšanai
- „pelēkā” tirgus zona
- Karantīnas slimību ieviešana no dienvidvalstīm.

Draudi III

- Darba aizsardzība l/s ir nolikta kā ļoti bīstama.
- Atkarība no ārvalstu tirgiem. Iekšējais tirgus ir ļoti mazs. Pat neliels ražas pieaugums nosit cenu tirgū.
- Pārspīlēto prasību dēļ izvairās no sertifikācijas, lai neriskētu ar visām platībām.
- Pārspīletas prasības karantīnas organismu apkarošanā salīdzinājumā ar citām ES valstīm.
- Vīruslimības.

Nākotne

- Pieaug bioloģiskās platības. Eksporta iespējas.
- Nepieciešamas šķirnes ar specifiskām prasībām – pārstrādei. Pašlaik pārstrādē dominē ārzemju šķirnes.
- Kartupeļu realizācija nākotnē, mainoties valstu politikai, varētu palielināties tikai virzienā uz NVS valstīm.

- Jo zemāks valsts ekonomiskais attīstības līmenis, jo vairāk ēd kartupeļus.
- Pieaugot valsts ekonomiskajai attīstībai, jādomā par jaunām pārstrādes iespējām.

- Valstiski un stratēģiski - kartupeļu nozare ir ar potenciālu - pirms rapšu ēras tā bija otrā lielākā kultūra aiz graudiem pēc apgrozījuma vērtības augkopības segmentā. Ja valsts veicinātu (atbalsts eksporta veicināšanai, supermoderna pārstrāde utt.) , tā noteikti varētu būt ievērojama eksporta kultūra, jo tradīcijas vēl nav aizmirstas.

- **Jautājumi..**

Paldies par uzmanību!

Aiga Kraukle

m.t.26312666

aiga.kraukle@culinar.lv

www.kartupeli.lv

